

JOSIP ALEKSANDROV MURN

Jos. Murn

- eden glavnih predstavnikov moderne
- objavljaj pod različnimi psevdonimi: Lucijan, Anton Jek, Jurij Klas, Kres, Igorjevič, Jaroslav, Pintev in Aleksandrov
- pesmi: bivanjske, osebno izpovedne, razpoloženjske, ljubezenske oz. erotične (Alma)
- tematika pogosto kmečka, motivi iz narave
- pisal tudi razpoloženjske črtice, pripovedne spise, pripovedne in priložnostne pesmi, fragmente in nemške pesmi, opeval tudi svetnike
- nekaj pesmi prevedel iz nemščine (Goethe, Mickiewicz)
- Vsa njegova dela zaznamuje brezdomstvo, tujstvo, hrepenenje, melanholija, revščina, duševna osamljenost, odtujenost in slutnja smrti, odraža njegovo nagnjenje k pesimizmu, duševni nemir - težilo dejstvo, da je nezakonski otrok, za katerega se mati ni brigala

ROJSTVO, KI GA JE OZNAČILO DO SMRTI

- 4. marec 1879 v Ljubljani
- nezakonski otrok Marije Murn in Jožeta Cankarja
- po rojstvu oče poročil z drugo žensko
- oddaja v rejo
- rejniška družina v Polju (4 leta) -> 1883
- materina daljna sorodnica Polona Kalan
- Cukrarna - večina življenja
- anekdota*

V ŠOLI: REVEN, NADARJEN IN PONOSEN

- tih, nežen, nadarjen, ambiciozen, samozavesten
- l. 1886 sprejeli v ljubljansko katoliško ustanovo Marijanišče – ljudska šola
- končal nižjo in višjo gimnazijo v Ljubljani
- včlanil v napol tajno dijaško združenje – Zadruga (člani tudi Ivan Cankar, Oton Župančič, Dragotin Kette)
- hitro izstopil – zavračanje njegove poezije, češ da je neizdelana, neživljenjska in neizvirna

UMETNOST KOT ODSKOČNA DESKA V BOLJŠO DRUŽBO (1890-1898)

- poklicni vojak???
- Franja Tavčar izposlovala štipendijo za študij na Dunaju... trgovska-eksportna akademija (ne dolgo)
- podpora ljubljanske trgovske zbornice
- sprejeli na študij prava v Pragi...*bolezen*

PRVI (EDINI) USPEHI IN STREZNITVE

- priložnostna dela v pisarnah
- napisal ok. 130 pesmi
- objave, založniki
- neuslišana ljubezen: Alma Souvan (gledališče, spominski almanah Na razstanku – 1898 z zlatim robom)
- cikel pesmi Fin de siecle - zrelost

NAJPREJ UMRE KETTE ...

- kašljal in pljuval kri
- Ketteja vzel k sebi – umrl aprila 1899
- prizadevanje za pesniško zbirko
- ni odstopanja od zahtevnih umetniških meril
- Zavedanje svoje usode – pomlad 1901 (pisma, Balada)
- pomoč ob umiranju Franja Tavčar
- Med zbiralce denarne pomoči tudi Alma Souvan

SMRT IN NOVO ŽIVLJENJE

- 18. junij 1901 (22 let) v Cukrarni - jetika
- staro pokopališče pri sv. Krištofu
- kasneje v skupni grob pesnikov slovenske M
- Žale (LJ)
- kljub dežju veliko ljudi
- njegov prijatelj in sostanovalec pa:
"Venca pa ni dobil, žalibog, nobenega."
- zapuščina- dr. Ivan Prijatelj
- Izid Pesmi in romance - 1903

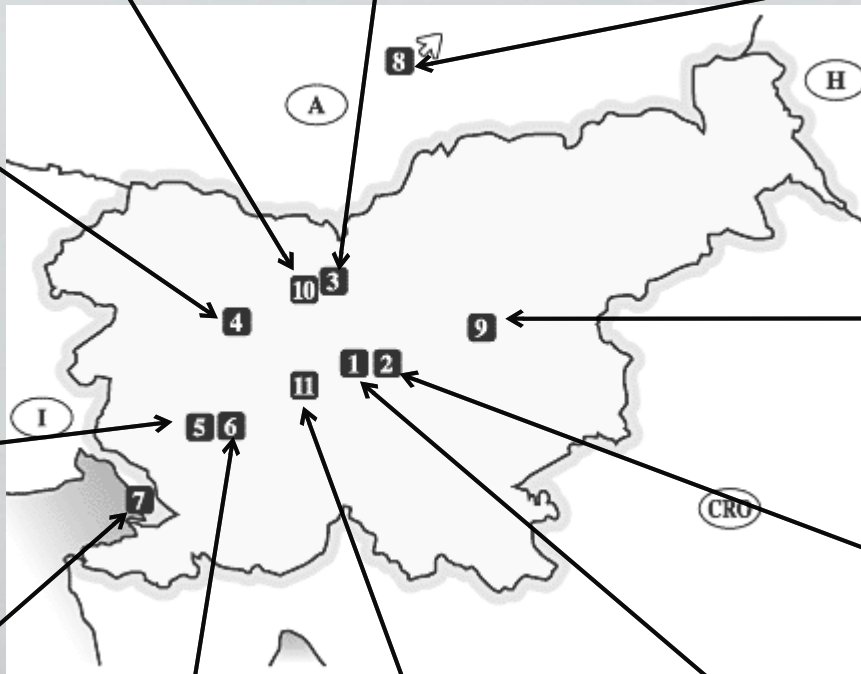

10.) Lahovče na Gorenjskem:
rojstni kraj pesnikove matere

3.) Zalog pri Cerkljah na Gorenjskem:
šolske počitnice, veselilo kmečko delo na Udamičevi domačiji, pri sorodnikih krušne matere Polone Kalan.

8.) Dunaj, Avstrija:
trgovska-eksporna akademija

4.) Zasip pri Bledu:
dijaške počitnice, spoprijateljil z učiteljico Fanico Vovk, poznejšo pesnico otroških pesmi Vido Jeraj

5.) Slap pri Vipavi:
Dober zrak za svoja bolna pljuča, prebival pri Furlanovih

9.) Dol pri Hrastniku:
na poti ustavil pri prijatelju Janku Polaku - učitelju

7.) Trst, Italija:
materina služba, naj bi se z njo sešel dvakrat

6.) Podraga pri Vipavi:
počitnice pri Žgurjevih, po domače pri Aleksandrovih, hišni priimek prevzel za svoj pesniški psevdonim, znamenita pesem Vlaha

11.) Vrhnika:
dom pesnikovega očeta

2.) Polje pri Ljubljani: reja

1.) Ljubljana:
rojstvo, večina življenja, nižja in višja gimnazijo, pisarne, smrt in pogreb - grob

OPOMIN

Tako, v imenu
božjem,
le hodi v šolo zdaj,
a v šoli, čuj, motiti
nikomur se ne daj!

In v klopi mirno sedi,
kot da bi v cerkvi bil,
ker le tako, Ivanek,
lahko se boš učil.

BALADA

O Damijan, Damijan,
ne bodi vendar preveč bolan.

Pošljem rajši ti vinca pit,
da potolažim soseda te skozi zid.

Meni ni tudi nič kaj lahko,
pa da bi skoro mi že bilo!

Takrat potrkam Damijan ti na zid,
takrat bom mandeljnov in življenja sit.

**“ŠKRJANČKI, POLJA, CVET,
TO BIL JE VAŠ POET.”**

Oton Župančič